

ét er, hvorledes Loven af 1856 lyder, og et andet, hvorledes den er bleven fortolket. Jeg tror, det er uklogt, om jeg maa bruge det Udtryk, af den højtærede Minister. At jeg bruger det Udtryk, hænger sammen med, at jeg tror, at den højtærede Minister har en god, ærlig og varm Vilje til at fremme dette Lovforslag, og netop derfor bedrøver det mig, at dette sorte Punkt er kommet ind i Lovforslaget.

Der er dernæst noget, som mangler i Lovforslaget — hvad jeg nylig nævnte, var noget, der var for meget, og som jeg hellere havde set slet ikke var bleven indført i Lovforslaget. Hvad der mangler, er et Tilskud til Friskolerne, som man dog for 2 Aar siden naaede til Enighed om, i alt Fald om Sømmens Størrelse. Friskolerne have sikkert haft en god Gerning at udrette her i Landet, og om der end kan paavises Mangler ved dem, have de dog vistnok udført denne Gerning tilfredsstillende. Jeg kan saa meget mindre forstaa, at man ikke vil indrømme dette Tilskud til Friskolerne, som den højtærede Minister jo er fremkommen med noget nyt, som ikke var paa det tidligere Lovforslag, nemlig om Tilskud til Realskolerne i Købstæderne — som det blev nævnt, er der 20 kommunale Realskoler. Det er dog ogsaa en Slags Særskole, thi om man end kan sige, at de føre Undervisningen noget videre, ligge de dog kun delvis inden for Folkeskolens Rammer. — Medens jeg taler herom, skal jeg udtale min Paaskønnelse over for den højtærede Minister, fordi der i det hele taget ved dette Forslag er vaaget over, at vor Folkeskole kan blive ved at være en Institution for sig selv som hidtil. Jeg er og har været — hvad der vil fremgaa af Udvalgets Betænkning fra i Fjor — en bestemt Modstander af at komme bort fra dette Princip ved til Folkeskolen at knytte et Tilhæng i Form af Fortsættelsesskoler, Realskoler, eller hvad man nu vil kalde det. Jeg tror ikke, man vil gavne Folkeskolen som saadan ved at knytte den sammen med andre Indretninger til Undervisningens Fremme, men at det tværtimod vil skade den. Det vilde sikkert være det heldigste, om den blev ved at være en selvstændig Institution og ikke gjordes til Forberedelsesskole for nogen anden Slags Undervisning. Hvis man vil have noget saadant, kan dette jo gøres paa en anden Maade, og jeg vil ganske vist haabe, at den Dag vil komme, hvor der er mere Sans for Oplysningen end tidligere, og hvor vi saa kunne komme til at lovgive om, hvorledes vi skulle føre Undervisnin-

gen videre ogsaa med Hensyn til Undervisningstiden, saaledes at vi kunne faa den udvidet ud over 14 Aars Alderen. Dog det maa altid blive en frivillig Sag, og derfor tror jeg ikke, der burde indføres noget derom paa dette Lovforslag. Jeg er, som sagt, heller ikke sikker paa, at det er rigtigt at ville føre disse kommunale Realskoler ind under Forslagets Rammé, men det kan jo blive drøftet i Udvalget, saa det skal jeg ikke udtale mig nærmere om. — Derimod skal jeg, som sagt, beklage, at man ikke her har optaget en Sum til Friskolerne. Det blev forrige Gang sagt, at man kunde understøtte dem paa en anden Maade, saaledes ved en bestemt Sum paa de aarlige Finanslove, eller f. Eks. ved et særligt Lovforslag. Men for det første foreligger der ikke noget særligt Lovforslag — og det skulde helst være fremlagt samtidig med dette — og saa vidt mig bekendt er der dernæst heller ikke indsat nogen Sum paa Finansloven. Desuden finder jeg det ganske naturligt at indføre Friskolerne som Led i den almindelige Folkeskole. De have med den almindelige Befolknings Børn at gøre og skulle gøre deres Gerning paa den samme Maade og komme for saa vidt ind under de samme Regler som Folkeskolen.

Det er de vigtigste to Lyder, jeg finder ved Lovforslaget; den sorte Plet, for at bruge et ringe Udtryk, vedrørende Lærerkaldelsen, og saa Manglen med Hensyn til Friskolerne. — Saa er der nogle flere mindre vigtige Punkter. I § 16, 1ste Stykke, foreslås det, at teologiske Kandidater skulle have Adgang til at søge Embeder i Byerne. Jeg har tænkt en hel Del over, hvorfor det skal gælde. Jeg har ikke hørt nogen som helst Klage over de nuværende seminaristisk uddannede Lærere i Byerne eller hørt noget om, at de ikke skulde kunne røgte deres Gerning forsvarligt. Heller ikke har jeg hørt, at der var nogen Mangel paa seminaristisk uddannede Folk i den Retning. Det staar for mig som en Gaade, hvorfor denne Bestemmelse skal indføres. Det ser i mine Øjne ud, som om det var et Tilløb til, hvad Holberg kalder „honnet Ambition“. At faa de teologiske Kandidater puttede ind her, kan jeg ikke sige, tiltaler mig. Hvorfor skal man fortrænge Seminaristerne fra den gode Stilling, de hidtil til fulde have vist at kunne besørge og besørge godt. I Kjøbenhavn have de teologiske Kandidater Adgang til Skolerne, og hvis jeg er rigtig underrettet, er der ansat 40 ved det kjøbenhavnske kommunale Skolevæsen. Det er ogsaa dette, der